

पठतु संस्कृतम्

प्रवेशः

July 28, 2024

द्वितीय-पाठः

Marks: 100

उत्तराणि

I उचित उत्तरं चिनुत ।

Choose the correct answer.

(10 x 1 = 10)

1) ग, न, ज

- i. कवर्गः, चवर्गः, तवर्गः
- ii. तवर्गः, चवर्गः, कवर्गः
- iii. कवर्गः, तवर्गः, चवर्गः

2) क्र, क, कृ

- i. र् + क, क् + क्र, क् + र
- ii. क् + र, र् + क, क् + क्र
- iii. क् + र, क् + क्र, र् + क

3) पश्यति, खादामि, वदसि

- i. अहम्, त्वम्, सः
- ii. त्वम्, सः, अहम्
- iii. सः, अहम्, त्वम्

4) ईश, न्यायः, यजुर्

- i. उपनिषद्, दर्शनम्, वेदः
- ii. दर्शनम्, उपनिषद्, वेदः
- iii. उपनिषद्, वेदः, दर्शनम्

5) भवान्, अहम्, वयम्

- i. नयति, धावामि, स्मरामः
- ii. धावामि, नयति, स्मरति
- iii. नयति, धावति, स्मरामः

6) लिखतः, क्रीडावः, पश्यथः

- i. तौ, वयम्, युवाम्
- ii. तौ, आवाम्, युवाम्
- iii. तौ, आवाम्, यूयम्

7) आवाम्, यूयम्, भवती

- i. बहुवचनम्, द्विवचनम्, एकवचनम्
- ii. द्विवचनम्, बहुवचनम्, एकवचनम्
- iii. एकवचनम् बहुवचनम् द्विवचनम्

8) स्यूताः, यानम्, वैद्याः

- i. पुंलिङ्गः, नपुंसकलिङ्गः, स्त्रीलिङ्गः
- ii. नपुंसकलिङ्गः, स्त्रीलिङ्गः, पुंलिङ्गः
- iii. स्त्रीलिङ्गः, नपुंसकलिङ्गः, पुंलिङ्गः

9) अहम्, यूयम्, ते

- i. प्रथमपुरुषः, मध्यमपुरुषः, उत्तमपुरुषः
- ii. उत्तमपुरुषः, मध्यमपुरुषः, प्रथमपुरुषः
- iii. मध्यमपुरुषः, प्रथमपुरुषः, उत्तमपुरुषः

10) वदन्ति, वदसि, वदावः

- i. काः, अहम्, आवाम्
- ii. के, कः, काः
- iii. काः, त्वम्, आवाम्

II इतरवचनद्वयं लिखत ।

Write the other two numerals.(10 x 1 = 10)

	एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्
1)	ध्यायसि	ध्यायथः	ध्यायथ
2)	गायामि	गायावः	गायामः
3)	गच्छामि	गच्छावः	गच्छामः
4)	पतति	पततः	पतन्ति
5)	पठसि	पठथः	पठथ

III सङ्ख्यां लिखत ।

Write the numbers.

(5 x 1 = 5)

- 1) पञ्चाशत् – ५० (50)
- 2) लक्षम् – १,००,००० (1,00,000)
- 3) दश – १० (10)
- 4) सहस्रम् – १,००० (1000)
- 5) षष्टिः – ६० (60)

IV सङ्ख्यानां संस्कृतपदं लिखत ।

Write number name in Samskritam.

(5 x 1 = 5)

1) 8 –	अष्ट
2) 80 –	अशीति
3) 30 –	त्रिंशत्
4) 100 –	शतम्
5) 40 –	चत्वारिंशत्

V मेलयत ।

Match the following.

(5 x 1 = 5)

1) ऐतरेय	आस्तिकदर्शनम्	2
2) साङ्ख्यः	उपनिषद्	1
3) जैन	श्वेतकेतुः	5
4) वैभाषिकः	नास्तिकदर्शनम्	3
5) उद्दालकः	बौद्धदर्शनम्	4

VI मेलयत ।

Match the following.

(5 x 1 = 5)

1) सैनिकः	चोरम् अनुधावति ।	4
2) नटः	मीनं गृह्णाति ।	3
3) धीवरः	अभिनयं करोति ।	2
4) आरक्षकः	देशं रक्षति ।	1
5) अर्चकः	मन्त्रं पठति ।	5

VII वाक्य-संशोधनं कुरुत ।

Correct the errors.

(5 x 1 = 5)

उदाहरणम्

बालः पश्यन्ति ।

बालः पश्यति ।

1) अहं पश्यति ।	अहं पश्यामि ।
2) युवां पठथ ।	युवां पठथः ।
3) भवान् नमसि ।	भवान् नमति ।
4) वयं नमावः ।	वयं नमामः ।
5) त्वं धावति ।	त्वं धावसि ।

VIII वाक्यानि प्रथमपुरुषे परिवर्तयत ।

Write the following in Third Person. (5 x 2 = 10)

उदाहरणम्

अहं पठामि ।

सः पठति । / सा पठति । / बालकः पठति ।

1) यूयं पिबथ ।	ते पिबन्ति ।
2) त्वं पठसि ।	सा पठति ।
3) वयं क्रीडामः ।	बालकाः क्रीडन्ति ।
4) अहं गच्छामि ।	सः गच्छति ।
5) युवां नृत्यथः ।	तौ नृत्यतः ।

IX वाक्यानि बहुवचने परिवर्तयत ।

Convert the sentences into Plural. (5 x 2 = 10)

1) त्वं क्रीडसि ।	यूयं क्रीदथ ।
2) अहम् इच्छामि ।	वयं इच्छामः ।
3) सः खादति ।	ते खादन्ति ।
4) भवान् पश्यति ।	भवन्तः पश्यन्ति ।
5) भवती गायति ।	भवत्यः गायन्ति ।

X प्रश्ननिर्माणं कुरुत ।

Frame Questions.

(5 x 1 = 5)

1) अहं पठामि ।	त्वं किं करोषि ?
2) त्वं गायसि ।	अहं किं करोमि ?
3) आवां क्रीडावः ।	युवां किं कुरुथः ?
4) युवाम् आगच्छथः ।	आवां किं कुर्वः ?
5) वयं हसावः ।	यूयं किं कुरुथ ?

XI चित्रं दृष्ट्वा पूर्णवाक्यानि रचयत ।

Make complete sentences for the following pictures.

(Using Subject, Object and Verb)

(5 x 1 = 5)

(a)

(b)

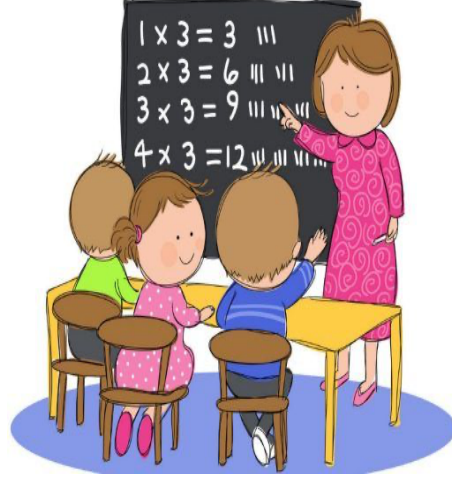
बालकः पुस्तकं पठति ।

महिला पाकं पचति ।

(c)

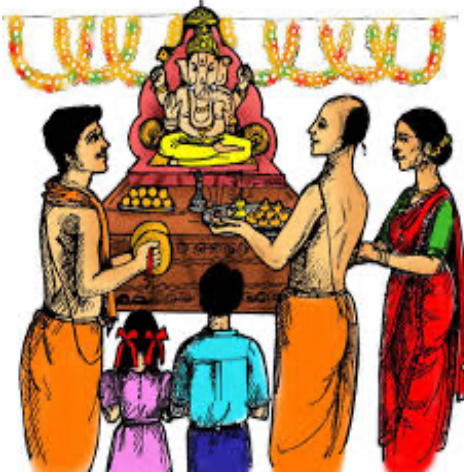

(d)

बालकाः विद्यालयं गच्छन्ति । अध्यापिका पाठं पाठयति ।

(e)

भक्ताः देवं नमन्ति ।

XII सूक्तेः अर्थं लिखत ।

Write the meaning of the following Sookti. (2)

क्षणशः कणशश्चैव विद्यामर्थं च साधयेत् ।

Every moment one should learn and bit by bit one should earn.

XIII श्लोकस्य अर्थं लिखत ।

Write the meaning of the following Sloka. (3)

अगजाननपद्मार्कं गजाननमहर्निशम् ।
अनेकदं तं भक्तानाम् एकदन्तमुपास्महे ॥

We worship the God who is like the Sun to the lotus face of Parvati, who is elephant faced and who gives all boons to the devotees and who has a single tusk.

XIV प्रहेलिकायाः अर्थं वर्णयित्वा उत्तरं लिखत

Explain the following riddle and write the answer. (3)

किमिच्छति नरः काश्यां ? भूपानां को रणे हितः ?
को वन्द्यः सर्वदेवानां ? दीयतामेकमुत्तरम् ॥

What does a man want in Kasi? What is desirable to the kings in war? Who is worshipped by all Gods? Give one answer to all the three questions.

Answer: मृत्युञ्जयः

XV सुभाषितं पूरयित्वा अर्थं लिखत ।

Complete and write the meaning of the following Subhashitam. (2)

उद्यमेनैव सिध्यन्ति कार्याणि न मनोरथैः ।
न हि सुप्तस्य सिंहस्य प्रविशन्ति मुखे मृगाः ॥

Success can be achieved only through hard work and not just by wishing for it. No animal enters the mouth of a sleeping lion.

XVI संस्कृतेन उत्तरं लिखत ।

Write the answer in Samskritam.

(5 x 1 = 5)

1) सा छात्रा वा ?	न, सा छात्रा न । सा अध्यापिका ।
2) भक्तः नमति किम् ?	आम्, भक्तः नमति ।
3) लता नृत्यति किम् ?	आम्, लता नृत्यति ।

- 4) माता पचति वा ? आम् माता पचति ।
5) भवान् वैद्यः किम् ? अहं वैद्यः न । अहं पाचकः अस्मि ।

XVII एकपदेन उत्तरं लिखत ।

Answer in one word

(10 x 1 = 10)

- 1) कार्याणि कैः न सिध्यन्ति ? मनोरथैः
2) घटे कीदृशं जलम् अस्ति ? स्वल्पमेव
3) कति उपनिषदः सन्ति ? दश
4) काकः किमर्थं भ्रमति ? जलार्थं
5) कति दर्शनानि सन्ति? तानि कानि ? द्वे; आस्तिक, नास्तिक
6) कः बहु तृषितः ? काकः
7) नरः काश्यां किम् इच्छति ? मृत्युम्
8) घटे काकः किं क्षिपति ? शिलाखण्डान्
9) काकः किं चिन्तयति ? “जलं कथं पिबामि” इति चिन्तयति ।
10) नास्तिकदर्शनस्य भेदाः के? चार्वाक, जैन, बौद्ध